

Finse alpine forskningscenter 2009

<http://www.finse.uio.no>

Forskningscenteret på Finse eies formelt av Universitetet i Oslo men bevilgningene til å bygge stasjonen ble i sin tid gitt med betingelse om at Universitetet i Bergen skulle ha lik bruksrett til senteret. Den praktiske driften og administrasjonen av senteret er lagt til Biologisk Institutt ved UiO, og Universitetet i Bergen bidrar med rundt halvparten av driftsbevilgningen. Teknisk avdeling ved UiO har ansvaret for bygningene ved senteret. Senteret har to avdelinger: én forskningsavdeling med 14 sengeplasser, laboratorier og annet, og én kurs- og konferanseavdeling med 44 sengeplasser. Forskning og undervisning knyttet til MN-fakultetene ved UiO og UiB har fortrinnsrett på bruk av stasjonen, men stasjonen benyttes også i stor grad av andre forsknings- og undervisningsinstitusjoner fra inn- og utland. Stasjonen har et styre som består av to vitenskaplige representanter og én teknisk representant fra hvert av universitetene, UiO og UiB. Styret oppnevnes av Biologisk Institutt, UiO og MN-Fakultetet ved Universitetet i Bergen. Nyheter og informasjon om aktiviteten ved senteret oppdateres på stasjonens nettside.

Drift og administrasjon:

Den daglige driften og administrasjonen av senteret ivaretas av Styrer Torbjørn Ergon og Visestyrer Erika Leslie ved Biologisk Inst., UiO. Stasjonens styre består for tiden av:

Leder: Petter Larsson (vara: Torstein Solhøy), UiB

Nestleder: Geir Hestmark (vara: Klaus Høiland), UiO

Vitenskaplig representant, UiB: Atle Nesje (vara: Göran Högstedt)

Vitenskaplig representant, UiO: Dag Klaveness (vara: Ole Humlum)

Teknisk representant, UiB: Solfrid Hjelmtveit (vara: Knut Helge Jensen)

Teknisk representant, UiO: Hans Borg (vara: Johan Erland)

Årets styremøte fant sted i forbindelse med det årlige forskningsseminaret ved senteret 28. april. Styrer og styrets leder har hatt jevnlig kontakt over telefon og e-post og det er opprettet en e-postliste for kommunikasjon med styremedlemmene.

Teknisk drift og vedlikehold:

Tidligere år har senteret hatt sommerassistenter for teknisk vedlikehold som har vært ansatt av Teknisk avd., UiO. I år gikk ansettelsen gjennom Biologisk Institutt, UiO, slik at assistentene også kunne brukes som forskningsassistenter og til å bistå med den praktiske driften av senteret (transport, opprydding o.l.). Brukere av stasjonen kunne benytte seg av assistentene for en fast timepris som dekket de faktiske utgiftene ved ansettelsen, og en internoverføring for vedlikeholdsarbeid ble foretatt fra Teknisk avdeling for å dekke vedlikeholdsarbeidet. Tre assistenter nedla til sammen 964 arbeidstimer ved stasjonen i månedene juni til september, hvorav 45% av arbeidstimerne gikk til forskningsprosjekter, 30% til stasjonsdriften og 25% til arbeid for Teknisk avdeling. Ordningen var godt likt av forskere ved stasjonen og kommer til å fortsette i årene framover. Stillingene utlyses og søknadene behandles av senterets styre.

Stasjonen har bredbåndstilknytning via radio-overføring. Det interne nettverksmateriellet ble fornyet av USIT våren 2009 og det er nå et raskt trådløs nettverk med full dekning i begge hovedbygningene ved senteret. PC-materiellet har også blitt oppdatert av IT-avdelingen ved biologisk institutt, og det har blitt satt opp et nettverkskamera for overvåkning av snøforholdene. Bilder fra dette kameraet lagres fire ganger i døgnet og er tilgjengelig på senterets nettside.

Den gamle snøscooteren ved senteret var lite pålitelig, krevde mye vedlikehold og var av en type som var mindre egnet. Denne ble derfor byttet inn mot en ny scooter med full årlig serviceavtale. Avtalen med Tajo a/s som står for catering på kurs, seminarer og møter er fornyet på ubestemt tid. Dette samarbeidet fungerer utmerket for alle parter. For å effektivisere kjøkkendriften og gjøre det mulig å gjennomføre arrangementer i perioder hvor transport er vanskelig, ble det kjøpt inn tre nye kjøll- og fryseskap.

Forskningsaktiviteten

Forskningsavdelingen ble relativt mye benyttet i sommermånedene og det var til tider fullt belegg på overnattingen. Hele 591 arbeidsdager ble registrert i forbindelse med forskningsaktivitet, fordelt på 41 personer fra 9 institusjoner. Stasjonen ble mest brukt av forskere fra Universitetet i Bergen (15 personer), Universitetet i Oslo (10 personer) og Universitetet for Miljø- og biovitenskap (4 personer). Andre forskere som benyttet stasjonen kom fra (antall personer i parentes): Høgskolen i Telemark (2), Statens strålevern (2), Norsk institutt for naturforskning (1), Norsk institutt for vannforskning (1), BioFokus (1), University of Cambridge (1) og Université Libre de Bruxelles (1). Videre har Statens Strålevern og Meteorologisk Institutt (DMNI) permanent måleutstyr installert ved stasjonen. En kort beskrivelse av hvert enkelt forskningsprosjekt ved senteret er offentliggjort på senterets nettside.

Høsten 2009 ble senteret med i et cirkum-arktisk nettverk av 32 terrestre feltstasjoner. Nettverket søkte finansiering fra EUs sjuende rammeprogram "Research Infrastructures for Polar Research" og har nå fått en bevilgning på 7.3 millioner Euro over en fireårsperiode med oppstart oktober 2010.

Kurs- og seminar aktiviteten

Totalt ble det registrert 1717 overnattinger i forbindelse med kurs, seminarer og møtevirksomhet.

Forskningsstasjonen arrangerer hvert år et 2-dagers forskningsseminar i april. I årets seminar deltok 23 personer fra 7 ulike institusjoner, og det var en god blanding av deltagere fra de biologiske og geo-faglige disipliner, samt representasjon fra Miljøvernavdelinga hos Fylkesmannen i Hordaland.

For første gang arrangerte University of Birmingham i år et 5-dagers feltkurs for første gang ved stasjonen i juli. Et mastergrads-/PhD-kurs i Limnologi, **BIO4390 – Limnologi II**, ble også arrangert ved stasjonen i september. Ellers gikk de faste kursene fra UiB og UiO som normalt: **BIO344/Vinterøkologi**, UiB (6 dager i april), **BIO1200/Biologisk mangfold**, UiO (3 puljer av 5 dager i august), **GEO1010/Naturgeografi**, UiO (6 dager i august),

GEOL106/Kvartærgeologi, UiB (5 dager i august) og **BIO343/Høyfjellsøkologi** (6 dager i september). Grunnet svineinfluensa-epidemien høsten 2009 ble det innført rutiner for håndvask med steriliserende middel ved ankomst og før alle måltider. Det ble kun registrert ett tilfelle av influensa på høstens kurs.

Annekser

Annekset Garpen som tilhører forskningsstasjonen leies ut på døgnbasis til ansatte og studenter ved UiO og UiB. Det har vært stor interesse for dette tilbudet og annekset har vært utleid 81 døgn i løpet av året, hovedsakelig i helgene. I perioder hvor det er mye folk på forskningsavdelingen brukes Garpen som ekstra bosted for forskere og sommeransatte ved stasjonen. Stasjonen har også leieavtale med grunneiere i Ulvik om bruk av Torbjørnstølen til slikt formål. Sommeren 2009 utførte Bjarte Aarseth fra Vikingskipsmuseet etter eget initiativ en grundig renovering av Garpen.

Utadrettet virksomhet

Det er stor interesse bland publikum for aktivitetene ved forskningssenteret. Senteret deltar i Finse Forum hvor representanter fra nærings- og friluftsjnteresser samt representanter fra kommunestyre og Fylkesmannens miljøvernnavdeling møtes én til to ganger i året. Senteret fungerer som høringsinstans for offentlige forvaltningsplaner og leverte i år en grundig og kritisk vurdering av utkast til revidert forvaltningsplan for Hardangervidda Nasjonalpark. Senteret forsøker også å bidra til å øke kontakten mellom forskning og naturforvaltning gjennom å invitere representanter fra forvaltningen til det årlige forskningsseminaret ved senteret.

Forskere ved senteret (Ørjan Totland, UMB og Torbjørn Ergon, UiO) var med i opptak for Ut i Naturen som ble vist på NRK1 lille juleaften. Flere skoleklasser var også innom stasjonen og fikk en innføring om livet i fjellet og forskningsaktiviteten ved senteret.